

รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน ระดับประถมศึกษา

MODEL OF ACADEMIC EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT NETWORK FOR PRIMARY SCHOOLS

เสมอ สุวรรณโค¹, รศ.ดร.ธีรวุฒิ เอกะกุล², รศ.ดร.สมคิด สร้อยน้ำ³

Samer Suwannako¹, Assoc.Prof.Dr.Theerawut Aekakul², Assoc.Prof.Dr.Somkid Soinom³

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการศึกษา 2) ศึกษาสภาพการดำเนินงาน และ 3) สร้างรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยศึกษาสภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนต้นแบบด้วยเทคนิควิจัยเชิงคุณภาพและสังเคราะห์แนวคิดด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก สทนากลุ่ม และสังเกตตัวอย่างเป็นโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ จำนวน 2 แห่ง และสอบถามผู้มีความรอบรู้ในองค์ประกอบของรูปแบบ จำนวน 10 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง และศึกษาสภาพการดำเนินงาน ตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 115 คนและครูผู้สอนจำนวน 115 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการสร้างรูปแบบสร้างคู่มือการใช้รูปแบบ และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความสอดคล้องของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียน ระดับประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนต้นแบบของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ดังนี้ 1) องค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1.1) ด้านภาวะผู้นำ 1.2) ด้านหลักการบริหาร 1.3) ด้านการพัฒนาครู 1.4) ด้านชุมชน 2) องค์ประกอบครูผู้สอน ประกอบด้วย 2.1) ด้านหลักสูตร 2.2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2.3) ด้านสื่อและเทคโนโลยี 2.4) ด้านการวัดและประเมินผล 2.5) ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.6) ด้านการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน

2. สภาพการดำเนินงานของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากกว่าองค์ประกอบครูผู้สอน โดยองค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการให้คำแนะนำหรือปรึกษาทางวิชาการ การเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ องค์ประกอบครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การศึกษาวิจัยพัฒนาการจัดการเรียนรู้

3. ผลการสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) ระบบและกลไกการดำเนินงาน 4) การดำเนินงาน 5) การประเมินผลและ 6) เงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความสอดคล้องของรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับ

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

³ อาจารย์ประจำคณะบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อาจารย์ที่ปรึกษา

ประถมศึกษา พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบ, เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ, โรงเรียนประถมศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the condition of education management, 2) study the condition of work process, and 3) build a model of academic educational quality development for primary schools. The education management of the model schools was studied with qualitative research techniques, and the concepts were synthesized by depth interviewing, group discussion, and observation. The samples consisted of 2 model schools of academic education quality development, and 10 purposively selected knowledgeable people were interviewed. For the condition of work process, the samples consisted of 115 school administrators and 115 teachers, gained by purposive sampling. The model and manual were built and the suitability, possibility, usefulness, and concordance were assessed by 5 specialists who have knowledge and experiences in academic educational quality development for primary schools. The statistics used for analyzing the data consisted of content analysis, percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows.

1. The condition of education management of model schools consisted of 1) school administrators; 1.1) leadership, 1.2) management principles, 1.3) teacher development, 1.4) community, 2) teachers; 2.1) curriculum, 2.2) learning management, 2.3) media and technology, 2.4) measurement and evaluation, 2.5) students care, 2.6) learner research and development.

2. The overall condition of the network work process was in medium level. When considering each element, it was found that the mean of school administrators, which was in medium level, was higher than the teachers'. The element that gained the highest mean was academic supervisory or consultation and full potential education management concern, while the element of teachers gained the medium mean. Also, learning management research and development gained the highest mean.

3. The results of building the model consisted of 1) principles, 2) goals, 3) operation system and mechanism, 4) work process, 5) evaluation, and 6) accomplishment condition. For the assessment of suitability, possibility, usefulness, and concordance, it was found that the overall perspective was in high level. The suitability was in the highest level, the possibility was in high level, the usefulness was in high level, and the concordance was in high level.

Keywords: model, academic educational quality development network, primary school

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มี ลักษณะเด่นคือ เป็นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมหรือ การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล เน้นการดำเนินการ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน ใช้บุคลากรมืออาชีพ มีการตรวจสอบและประเมินตาม มาตรฐาน การบริหารเน้นเป็นพิเศษที่สถานศึกษาหรือ โรงเรียน เน้นการกระจายอำนาจ เป็นการบริหารที่ อาศัยองค์กรวิชาชีพ เป็นการบริหารที่เน้นความ ทัดเทียมกัน และเป็นการบริหารที่ต้องประกันคุณภาพ ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน : 2549)

อีกทั้งนโยบายการกระจายอำนาจใน องค์การทางการศึกษา กำลังได้รับความสนใจจากผู้นำ ในการบริหารประเทศ โดยคาดหวังว่า นโยบายดังกล่าวจะ ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากที่สุด ซึ่งการ กระจายอำนาจได้กลายเป็นกระแสนิยมหลักที่ควบคู่กับ กระแสโลกาภิวัตน์ โดยขณะที่กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งเสริมความเป็นนานาชาติและสากลนิยม กระแสการ กระจายอำนาจเป็นกระแสหลัก ที่ผูกกับท้องถิ่นนิยม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย (Stakeholders) โดยตรงในแต่ละเรื่อง ในแต่ละพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ : 2544)

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มี ประสิทธิภาพในการจัดการและการบริหารงานทั้งด้าน วิชาการ ด้านบุคลากร งบประมาณ การบริหารทั่วไปต้อง คำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรูปแบบที่เป็น เครือข่าย ทั้งทางด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียน การสอน และด้านคุณภาพนักเรียน สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการ ดำเนินงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษาไว้ การ บริหารจัดการเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาประสิทธิภาพ และ รูปแบบการดำเนินงาน จะมุ่งไปที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียน

ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดทักษะในการ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หลากหลายสามารถนำ วิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้และมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคน มีส่วนรวม ในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิด กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดวัยเรียน

การเสริมสร้างความร่วมมือของหน่วยงานทาง การศึกษาในแต่ละระดับจนถึงโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติ จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการทำงานร่วมกันในลักษณะ เครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้ความช่วยเหลือกันในด้าน ความรู้ ทรัพยากร และบุคคลในการดำเนินการเพื่อให้ ภารกิจในการจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จ โดยการอาศัย ความร่วมมือกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินงานด้าน วิชาการซึ่งมีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยังเป็นการสร้างเสริมความเข้มแข็งในด้านวิชาการใน ภาพรวมในพื้นที่นั้นๆ

การสร้างเครือข่ายด้านวิชาการเป็นการรวมตัว ของบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน ร่วมทำกิจกรรม เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายเดียวกัน มีการดำเนินการที่เป็นระบบ หลากหลายรูปแบบแนวทาง การปฏิบัติตามความต้องการ จำเป็นของบุคคลหรือหน่วยงาน ตามแนวความคิดของ สุพิทย์ กาญจนพันธ์ (2541 : 171) กล่าวว่า ระบบการ เชื่อมโยงซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรตัวแทนหรือสถาบัน เข้าด้วยกัน ทำให้สามารถจ่ายแจกแลกเปลี่ยนทรัพยากร พลังงาน หรือสารสนเทศ และ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2542 : 219) ได้ให้ความหมายของเครือข่ายไว้ว่า ส่วนประกอบ ของกระบวนการจัดการที่ประกอบด้วยความสัมพันธ์ของ บุคคลแต่ละคน ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารบรรลุความต้องการใน การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

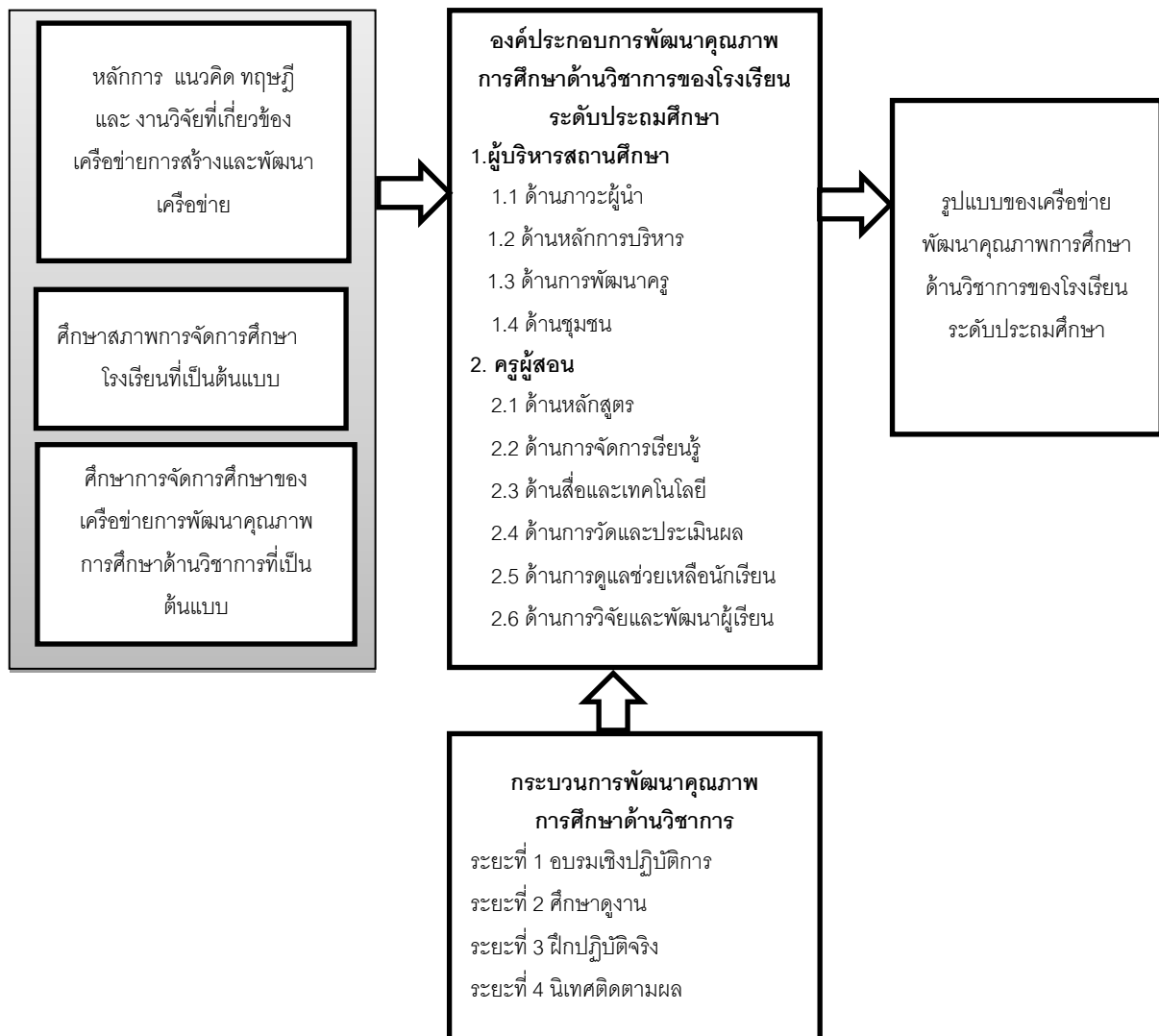
ผู้วิจัยจึงได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของ รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ ได้ 2 ด้าน คือ ด้านผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำ 2)ด้านหลักการบริหาร 3) ด้านการ พัฒนาคู และ 4) ด้านชุมชน ส่วนด้านครูผู้สอน ประกอบด้วย 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อและ เทคโนโลยี 4) ด้านการวัดและประเมินผล 5) ด้านการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน และ 6) ด้านการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน จากปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น หากต้องการที่จะทำการบริหารงานวิชาการให้เกิดความสำเร็จ ก็คงไม่หวังพึ่งเพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานเดียวได้ เราจึงจำเป็นต้องทำให้เกิดการขยายตัวของคนกลุ่มเล็กๆ นี้

ไปสู่ความร่วมมือแบบเครือข่าย เพื่อประสานความร่วมมือร่วมใจเป็นปัจจัยเสริม ผลักดันกระบวนการทำงานในสถานศึกษาให้ก้าวหน้าและมีความเป็นมืออาชีพในการบริหารงานด้านวิชาการอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิดทางการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของ Necciai (2013:53) และการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพในเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบ แล้วสังเคราะห์เชิงเนื้อหา และสรุปเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนารูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้



วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนต้นแบบของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา
3. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลหลายแหล่งหลายวิธีการเพื่อตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สังเกต Best Practices ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนต้นแบบของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา 2 วิธีการ

1) โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารงานวิชาการ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่าย แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลการวิจัยและพัฒนา 2) สัมภาษณ์เชิงลึก สทนทากลุ่ม ผู้มีความรอบรู้ในองค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิด และกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนต้นแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ จำนวน 2 แห่ง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้มีความรอบรู้ในองค์ประกอบของรูปแบบ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบจากเอกสาร 2) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้างในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 115 คนและครูผู้สอนจำนวน 115 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนต้นแบบของเครือข่ายในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 115 เครือข่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามศึกษาสภาพการดำเนินงานของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ชนิด rating scale 5 ระดับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามแล้วส่งกลับคืนคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 สร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ ด้านบริหารการศึกษา ด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) คู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ 2) แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความสอดคล้องของรูปแบบ ชนิด rating scale 5 ระดับ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการ พร้อมแบบประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ไปและความสอดคล้องให้

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและประเมินความเหมาะสม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปทดลองใช้ในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลเชิงคุณภาพที่เก็บรวบรวมมาจากแบบสัมภาษณ์หลายรอบ แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลเหล่านั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เพื่อกำหนดทิศทางของการสร้างข้อสรุปโดยยึดหลักสามเส้า (Triangulation) และนำเสนอโดยอิงกรอบการศึกษาค้นคว้าโดยการบรรยายพร้อมอ้างอิงข้อมูลบางส่วนที่เป็นมาของข้อสรุปนั้น

2. สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความสอดคล้องของรูปแบบเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ตรวจสอบคะแนนจัดหมวดหมู่ แยกประเภทแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ยและแปลผล

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนต้นแบบของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ 1) องค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษา 1.1) ด้านภาวะผู้นำ 1.2) ด้านหลักการบริหาร 1.3) ด้านการพัฒนาครู 1.4) ด้านชุมชน และ 2) องค์ประกอบครูผู้สอน 2.1) ด้านหลักสูตร 2.2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 2.3) ด้านสื่อและเทคโนโลยี 2.4) ด้านการวัดและประเมินผล 2.5) ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.6) ด้านการวิจัยและพัฒนาผู้เรียน

2 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.80$) มากกว่าด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 2.75$) ในส่วนการดำเนินงานด้านผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การให้คำแนะนำหรือปรึกษาทางวิชาการ ($\bar{X} = 2.92$) และการเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ ($\bar{X} = 2.92$) รองลงมาคือ การกระตุ้นครูและบุคลากรให้ร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ($\bar{X} = 2.82$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การนำผลการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงงาน ($\bar{X} = 2.47$) ส่วนด้านครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การศึกษาวิจัยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.92$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การนำบริบทและภูมิปัญญาการเรียนรู้ของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.81$)

3. ผลการสร้างรูปแบบประกอบด้วย 1. หลักการ 2. จุดมุ่งหมาย 3. ระบบและกลไกการดำเนินงาน 4. การดำเนินงาน 5. การประเมินผล และ 6. เงื่อนไขความสำเร็จ ส่วนการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความสอดคล้องของรูปแบบเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.37$) ผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.56$) ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.37$) ความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) และความสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$)

อภิปรายผล

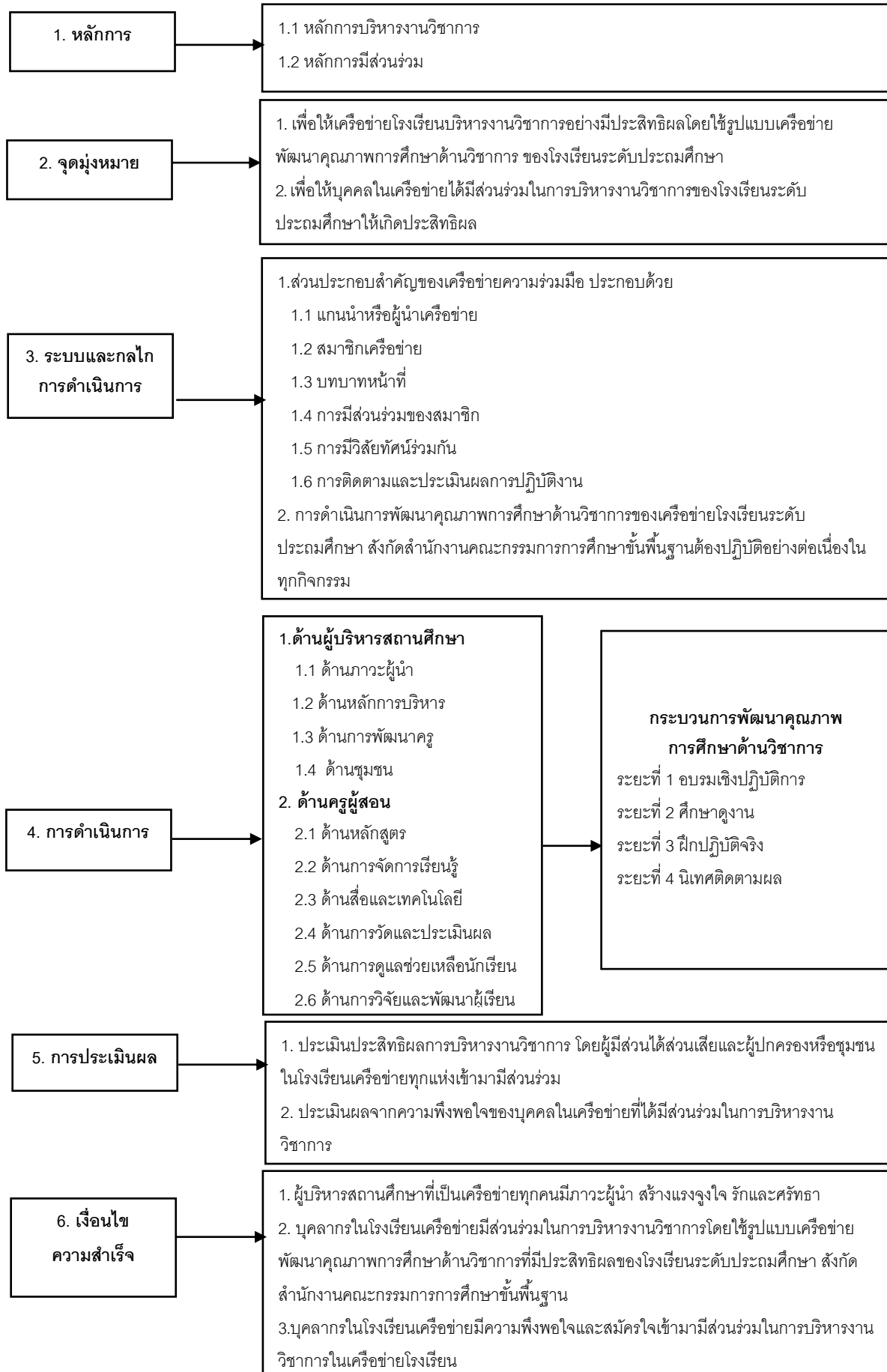
1. สภาพการดำเนินงานของเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.80$) มากกว่าด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 2.75$) ในส่วนการดำเนินงานด้านผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับ

ปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การให้คำแนะนำหรือปรึกษาทางวิชาการ การเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ รองลงมา คือ การกระตุ้นครูและบุคลากรให้ร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การนำผลการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงงาน ส่วนด้านครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การศึกษาวิจัย พัฒนาการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ การเชื่อมโยงเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนและมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรและหลักสูตรสถานศึกษากับแผนการจัดการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การนำบริบทและภูมิปัญญาการเรียนรู้ของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมนิยม เพ็ชรพงษ์ (2547 : 101-103) ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พิจิตร ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา อยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และด้านการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน มีส่วนร่วมในงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และ 3) ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

เปรียบเทียบ ความแตกต่างรายคู่ พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาขนาดกลาง มีส่วนร่วมในงานวิชาการมากกว่าบุคลากรในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก

2. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษาพบว่า มีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ กลไกการดำเนินงาน วิธีดำเนินงาน การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ สมาน อัสวภูมิ (2550 : 83-84) ได้แยกองค์ประกอบของรูปแบบออกเป็นสองส่วน คือ 1) องค์ประกอบของรูปแบบ หมายถึง ส่วนประกอบที่เป็นตัวรูปแบบที่สร้างขึ้นนั้น มีอะไรบ้าง ทำงานอย่างไร มีความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับองค์ประกอบอื่นอย่างไร และ 2) องค์ประกอบของเอกสารรูปแบบ หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นสาระหลักในการนำเสนอรูปแบบที่สร้างขึ้นว่าควรจะนำเสนอเรื่องใดบ้าง และได้กำหนดกรอบในการวิเคราะห์รูปแบบออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) บริบทของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการของรูปแบบ 4) องค์ประกอบหลักของรูปแบบ และ 5) การประเมินผลรูปแบบ พร้อมกันนี้ได้กล่าวถึง ธีระ รุญเจริญ (2550 : 162-163) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ ตัวอย่างตารางในภาพที่ 1

รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา



ภาพที่ 1 รูปแบบเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำรูปแบบเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ไปใช้ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำผลการประเมินไป พัฒนาและปรับปรุงงาน และการนำริบทและภูมิปัญญา การเรียนรู้ของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้

2. ควรนำสภาพการดำเนินงานของเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับ ประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การใช้รูปแบบเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ควรดำเนินการตามองค์ประกอบทุกส่วนให้ครบทุกด้าน และครอบคลุมโดยให้ผู้มีส่วนร่วมปฏิบัติตามคู่มือการใช้ รูปแบบให้มากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา ในทุกๆด้าน

2. ควรมีการวิจัยรูปแบบเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา ที่เชื่อมโยงกับการบริหารการศึกษาของ หน่วยงานทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของชาติ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2549). **การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544). **ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ธรรมเนียม เพ็ชรพงษ์. (2547). **การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร**. ปริญญาโททางการศึกษา มหาวิทยาลัยรัตนนคร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550) **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพมหานคร.แอล.ที.เพรส.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2542). **องค์การและการจัดการฉบับมาตรฐาน**. กรุงเทพฯ : ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- สมาน อิศวภูมิ. “การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก,” **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**. 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2550): 83-84.
- สุพิทย์ กาญจนพันธ์. (2541). **รวมศัพท์เทคโนโลยีและสื่อสารเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น,
- Necciai, R. A., (2013). **Implementation of total school cluster grouping : A case study**. Doctoral Dissertation. University of Pittsburgh.